

Versterking door verbinding

Startnotitie artikel 8 Wet arhi-procedure

Op 14 juli 2020 heeft het college van Gedeputeerde Staten het besluit genomen om op grond van artikel 8 Wet algemene regels herindeling een open overleg te starten gericht op versterking van de bestuurskracht van Scherpenzeel en besluitvorming over een mogelijke herindeling van de gemeenten Scherpenzeel en Barneveld. In deze notitie staat kort beschreven welk proces gedeputeerde staten daarvoor met de beide gemeenten willen ingaan.

Reden voor start procedure artikel 8 Wet arhi: de inwoner centraal

Het gemeenschappelijke doel dat wij provincie en gemeenten hebben is het zo goed mogelijk dienen van de belangen van onze inwoners. Hiervoor is voldoende lokale bestuurskracht nodig. De afgelopen jaren zijn veel nieuwe taken op de gemeenten afgekomen en liggen nieuwe uitdagingen in het verschiet. Als gevolg hiervan wordt een groot beroep gedaan op de bestuurskracht van Gelderse overheden.

Vanuit onze zorgplicht voor de kwaliteit van het openbaar bestuur werkt de provincie samen met gemeenten en regio's maatwerkgericht aan sterk bestuur in Gelderland. Niet omdat sterk bestuur een doel op zich is, maar omdat het een middel is om als overheid de maatschappij zo optimaal mogelijk te bedienen.

Ons college en de gemeente Scherpenzeel constateren beiden dat de gemeente Scherpenzeel op dit moment onvoldoende bestuurskracht heeft om inwoners nu en in de toekomst goed van dienst te zijn. Het college van Scherpenzeel heeft hard gewerkt aan plannen voor een zelfstandige gemeente. Wij erkennen de zware inzet die het college van Scherpenzeel heeft gepleegd, maar wij behouden onvoldoende vertrouwen dat de uitgewerkte oplossing toekomstbestendig is. Daarom hebben wij op 14 juli 2020 besloten een open overleg te starten in het kader van artikel 8 Wet Arhi.

Het is nu de tijd om verschillende opties in beeld te brengen. In beginsel zien wij een herindeling van Scherpenzeel en Barneveld als de meest gereede optie voor de versterking van de bestuurskracht van Scherpenzeel. Dit op basis van de verkenning die wij daarover hebben uitgevoerd in het voorjaar van 2020. Wij gaan hierover graag met de beide gemeenten in gesprek.

Wet Algemene regels herindeling

De procedurevoorschriften voor een herindelingsadvies dat door een provincie wordt opgesteld, zijn vastgelegd in de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). In het bijzonder artikel 8 bepaalt hoe het proces dient te worden vormgegeven. Het proces vangt aan met het zogenaamde open overleg: gedeputeerde staten stellen burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten in de gelegenheid met hen overleg te voeren over de wens tot wijziging van de gemeentelijke indeling.

Het Beleidskader gemeentelijke herindeling van de minister van BZK bevat nadere regels over de te volgen procedures en de beoordelingscriteria die de minister hanteert. Zo staat in het beleidskader dat de provincie de regie op het herindelingsproces heeft en penvoerder van het herindelingsontwerp- en advies is. Daarnaast verwacht de minister een faciliterende en stimulerende rol van de provincie in het herindelingsproces, bijvoorbeeld ten aanzien van het maatschappelijk, regionaal en lokaal draagvlak. Het beleidskader maakt duidelijk dat het de verantwoordelijkheid van de betrokken gemeentebesturen en van de provincie is om het maatschappelijk draagvlak voor een herindeling te beoordelen en daarin te investeren.

Rolneming en samenwerking met de gemeenten: samen sterk

De provincie is wettelijk verantwoordelijk voor de artikel 8 Wet arhi-procedure. Dat betekent niet dat wij zelfstandig willen of moeten opereren. Wij willen nadrukkelijk samen met de colleges van B&W van Scherpenzeel en Barneveld en samen met de gemeenteraden, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners optrekken. Op deze manier kan een op te stellen herindelingsontwerp aansluiten bij de wensen en behoeften in de samenleving en de optimale basis zijn voor een succesvolle gemeente die de opgaven voor inwoners van zowel de huidige gemeente Barneveld als Scherpenzeel aan kan. In verbinding bouwen aan een sterke gemeente met sterke kernen, dat is ons doel.

Graag geven gedeputeerde staten samen met de colleges van Scherpenzeel en Barneveld de open overlegfase vorm in een doorlopend bestuurlijk overleg. Het is onze inzet dat wij, binnen de juridische kaders, gezamenlijk eigenaar kunnen worden van het proces en de resultaten. In het overleg zouden in ieder geval de volgende elementen aan bod moeten komen:

- Onderzoek naar een fusie van Scherpenzeel en Barneveld per 1 januari 2023 en de verschillende modaliteiten daarin (o.a. de mogelijkheid van een lichte samenvoeging)
- Onderzoek naar mogelijk nog andere opties waarover beide gemeenten overeenstemming zouden kunnen vinden en die een oplossing bieden voor de bestuurskrachtproblematiek van Scherpenzeel
- Vergelijking van deze optie(s) met het scenario zelfstandigheid Scherpenzeel, mede om hieruit mogelijk belangrijke aandachtspunten voor een fusiescenario te identificeren
- De toetsing van draagvlak en eventuele aandachtspunten voor met name het fusiescenario via participatie van inwoners in beide gemeenten, maatschappelijke en bestuurlijke partners.
- Vormgeving en uitvoering van de participatie op een manier die inwoners zinvol en op hedendaagse wijze betreft en die een evenwichtig beeld oplevert van het draagvlak voor de voorkeursoplossing voor versterking van de bestuurskracht;
- De keuze en inhoudelijke onderbouwing (op hoofdlijnen) van het voorkeurscenario voor de versterking van de bestuurskracht van Scherpenzeel.

Voor het goed verloop van de samenwerking in de open overleg fase zet GS in op het inrichten van een overleg- en samenwerkingsstructuur op bestuurlijk niveau (bijvoorbeeld een gezamenlijk bestuurlijk overleg) en ambtelijk niveau (bijvoorbeeld gezamenlijk ambtelijk overleg met enkele werkgroepen). Dit wordt nader ingevuld in overleg met de colleges van B en W.

Tijdpad: zorgvuldig en doelgericht

Het proces om tot een herindeling en het bijbehorende herindelingsontwerp te komen vraagt om zorgvuldigheid. Door de gemeente Barneveld is aangegeven dat indien sprake is van herindeling met Scherpenzeel de datum van 1 januari 2023 voor hen uitgangspunt is.

Wij werken daarom graag met beide gemeenten aan een zorgvuldig proces binnen de kaders van het tijdpad richting 2023.

In het onderstaande schema is grofweg weergegeven welke elementen terugkomen in het proces als wordt gekozen voor een herindeling met Scherpenzeel per 1 januari 2023. Vast staat dat in dit scenario het herindelingsontwerp in januari 2021 door ons college moet worden vastgesteld. Hieraan voorafgaand wordt in nauwe samenwerking met gemeentelijke ambtenaren, inwoners en maatschappelijke organisaties het herindelingsontwerp vormgegeven. Ter voorbereiding van de financiële aspecten willen wij een zgn. herindelingsscan uitvoeren. Wij willen graag samen met de colleges van B en W het participatieproces innovatief en creatief invullen om inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers echt te betrekken bij het vormgeven van het herindelingsontwerp en niet alleen te consulteren. Natuurlijk staat bovenaan dat we willen aansluiten bij de inwoners van de gemeenten en daarvoor is van groot belang dat de kennis en ervaring van de gemeenten bij het vormgeven van het proces benut worden.

Vanzelfsprekend zullen wij ook de gemeenteraden van Scherpenzeel en Barneveld betrekken, of wel via direct overleg, dan wel via een (gezamenlijke) klankbordgroep. Als een herindelingsontwerp wordt vastgesteld door GS, hebben de gemeenteraden drie maanden de tijd om het vastgestelde herindelingsontwerp te beoordelen. Deze zienswijzeperiode biedt ook de mogelijkheid tot toetsing van het draagvlak voor het Herindelingsontwerp in beide gemeenten. De vorm waarin dit plaats kan vinden zal onderwerp zijn van het bestuurlijk overleg.

Na de terinzagelegging van het herindelingsontwerp zullen de Provinciale Staten een besluit nemen en het herindelingsadvies vaststellen dat op of voor 1 juli 2021 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties moet worden gestuurd.

